

"Šajerc" izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.
Necrmina velja za Avstrijo: za celo leto 1 lvine, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrico: za celo leto K 5 vin, za celo leto za Nemčijo stane na celo leto 5 krov, za Ameriko pa 6 krov, in drugo mozemstvo se nudi naročnino z oziroma na visokost poštne Naročinu je plačati naprej. Posamezne deli se prodajo po 6 v. Uradništvo in upravljivo se nahaja v našem gledališku po kopije štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonji, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznalni uredništvo ni odgovorno. Cena oznalil (inseratov) je za celo stran K 64, za $\frac{1}{2}$ strani K 32, za $\frac{1}{4}$ strani K 16, za $\frac{1}{8}$ strani K 8, za $\frac{1}{16}$ strani K 4, za $\frac{1}{32}$ strani K 2, za $\frac{1}{64}$ strani K 1. — Pri večkratnem oznalilu se cena primerno zniža.

Štev. 20.

V Ptiju v nedeljo dne 16. maja 1909.

X. letnik.

Volitve za deželni zbor.

Kmetje! volilci! Še par dni in treba vam se stopiti na volišče in oddati svoj glas tistim kandidatom, do katerih imate največ zaupanja.

17. majnika

bode odločilo, ali bode veljala tudi zanaprej temeljna in nesrečna politika, ali pa naj vlada novo gospodarsko delo v prid kmetijevemu našemu ljudstvu. Mi smo za gospodarsko delo, ker mi vidimo, da se kmetskemu ljudstvu zelo slabše godi. Mi vidimo, da so se dosegnili politični poslanci brigali edino za-se in za druge itak dovolj dobro plačane stanove. To moramo izvoliti poslance, katerih program ga edino besedico: gospodarsko delo in ozira na vsako politiko.

Prvaški poslanci klerikalne kakor narodnjaške male so nas dovolj dolgo za norca vodili. Na so imeli vedno usta polna oblub, na Dunaju in Gradcu pa so hipe na vse oblube zahvalili. Kmetje! Ali so vam prvaški poslanci v pomagali? Ali niso zastopali edino svoje rase? Proč torej ste mi ljudi, in zdaj mora geslo veljati:

kmet voli kmeta!

Prvaški poslanci se niso sramovali, s svojo neno politiko onemogočiti sleherni gospodarski napredek. Oni so še več zagrešili. Zavezali so se naravnost za postave, ki so kmetskemu ljudstvu v škodo. Prvaki imajo ravno pred seboj en cilj: razbiti hočejo zeleno Avstrijsko kraljestvo, da, razbiti hočejo celo Avstrijo in se zdržati s Kranjskim in Srbskim. Na voleizdajalsko pot jim mi kmetje ne boderemo! Mi hočemo ostati Avstriji in Šajerci in hočemo v tej deželi svojo gospodarsko božnost zboljšati! Kličemo vas torej, zavedni, njeni kmetje, kličemo vas o bivanjosti in vam prosimo, da porabite vse moči, da zmaga kmetska stvar.

Na dan volitve 17. majnika naj pride slehni volilec na volišče. Kdor ostane doma ali voli od doktorjev in duhovnikov postavljene kandidate, ta je izdajalec kmetske stvari. Pokažimo svojo moč, delujmo z vsemi močmi, ne prestrašimo se nikogar, in storili bomo na ta način svojo dolžnost!

Naši kandidati.

I. Sodniška okraja Ptuj in Ormuž:

Vsi kmetski volilec teh dveh okrajev nasti ima na svoj volilni listek dva imena i. s.

Jožet Ornig
veleposestnik v PtijuJohan Visenjak
posestnik v Slomih.

II. Za sodniška okraja Slov. Bistrica in Konjice:

Tukaj je treba izvoliti le enega poslanca in sicer kandidirajo napredni kmeti tega-le:

Ludovik Kresnik
posestnik v Črešnjevcu.

III. Za sodniške okraje Maribor, sv. Lenart sl. g., gornja Radgona in Ljutomer:

Tudi tukaj je treba izvoliti dva poslance. Vsak pošteni kmet naj napiše torej na svoj volilni listek sledeča imena:

Franc Senekowitsch
posestnik v Leitersbergu
inDominik Koser
veleposestnik v Sp. Gasteriji.

IV. Za sodniške okraje Slov. Gradec, Maribor in Šoštanj:

Treba izvoliti le enega poslanca in ta je:

Anton Kalischnig
veleposestnik v Breznu.

Svoje volilce prosimo, da se ozirajo zlasti na sledeče opombe:

1. Volitev se vrši dne 17. maja 1909.

2. Shranite tudi po volitvi legitimačije, ker zna priti do ožje volitve.

Pridite vsi nevprašeno na volišče. Volitev je tajna in nikdo nima pravice, vaš listek vpogledati. Naznanite nam vsako nasprotniško sleparijo in nasilje.

Vsi na delo!

Okraja Ptuj in Ormuž
volita:Jos. Ornig, veleposestnik v Ptiju
Joh. Visenjak, posestnik v Slomih.

Ptuj-ormožki sodniški okraj izvoliti ima dva poslance. Vsak volilec naj torej napiše na volilni listek imena: Jos. Ornig veleposestnik v Ptiju in Joh. Visenjak, posestnik v Slomih.

Ptuj. Preteklo nedeljo vršil se je tukaj shod naših naprednih kmetskih zaupnikov celega okraja. Bil je dovolj dobro obiskan, kajti skoraj vse večje občine v okraju so bile zastopane. Shodu je predsedoval posestnik g. Stampfli iz Stražojnc. V daljšem govoru je razložil kandidat g. Visenjak zahteve kmetskega stanu. Za njim je še govoril urednik g. Linhart. Obema govornikoma so zbrani burno odobravali. Nekateri volilci so stavili še vprašanja. Potem je shod ednoglasno sklenil, da sprejme kandidaturo gg. Ornig in Visenjak in da bode z vsemi močmi na to deloval, da bosta ta dva kmetska kandidata tudi izvoljena. Shod se je vršil v polnem redu in so bili le dobri, pošteni kmeti navzoči. Na delo, naprednjaki!

Ormož. V Skorčičovi gostilni se je vršilo preteklo nedeljo volilno zborovanje naprednih kmetov. Zbral se je zadovoljivo število kmetov, ki so pazno poslušali temeljite govore kandidata Visenjaka in urednika Linharta. Župan Kautzhammer je vprašal, kakšno stališče namerava kandidat zavzemati glede izrabe šajerskih vodnih sil. Kandidat je odgovoril, da mora dobiček od teh vodnih sil deleži ostati. Na to se je shod z navdušenjem ednoglasno za naša dva kmetska kandidata Ornig in Visenjak izjavil. Kmetje! Delajte z vsemi močmi, da bodela ta dva kandidata izvoljena. Kmet za kmeta!

Hofrat Ploj, kaj je to? Slov. G. piše: „Plojov list, slovenska „Nesloga“, hvali Ploja, da je vpliven. Da, bil je nekaj vpliven, a od kar je imel znanost o devos svojo ženo in njeni hčerkoi (!!) od kar nosi brinje kot svoje znamenje, je njegov vpliv spaval po vodi“... Holah, gospodine hofrat, kaj je z brinjem? ...

Plojovi grehi prihajajo na dan in sicer jih zdaj spravljajo na svitlo nekdajnji njegovi priatelji, ki so svoj čas celo procesije zanj prievali. „Slov. G.“ n. p. piše: „Učitelji sedaj popolnoma molčijo, da se je Ploj moral ločiti o svoje žene in da se je med brinjem in igral z njeni hčerkoi, kateri je bil očim. Cela zadeva se je ustavila, zato pa bo Ploj tudi vladil poslužen.“... Ploj, Ploj, kakšna pa je bila tista igra z dekllico? Tacega gospoda ne volimo!

Kolaričev Vanek v Središču je menda že popolnoma prepričan, da bode za poslanca izvoljen. Ker ni ravno sovražnik pijače, praznuje baje svoje veselje s tem, da si privošči večkrat kapljico „dobrega“. Kolarič, Kolarič, troje veselje se bode spremeno v bridko žalost, kajti — to ti lahko povemo: vkljub temu, da si mlinarja Zadravca od kandidature spodrinil, bodeš lopnil v vodo, da bo joj... .

Stoperce. Naš župnik Keček bil je zaradi bolezni na dopustu. Ob Velikonoči je prišel zoper nazaj in je ozdravljen. Kakšna zdravila so to? Nič drugačia kakor volitve za deželni zbor. Mi njemu ne zamerimo, ako bere ob nedeljah tih sv. mašo in nima pridige. Ali pri tih sv. maši ni treba osebe kandidata Korošca imenovati, da bi ga volili. Politika ne spada v cerkev. Mi bodemo volili naša dva kandidata!

Podgorce. Ljubi „Šajerc“, volitve so tu; a koga naj volimo? „Slovenski Smolar“ (a par don „Gospodar“) priporoča celi mecelj svojih podrepnikov a najbolj nekega Korošca, ki ni nič poznan. Vidim že na plakatu kako bleko da ima, nameč zeleno; ta že ne bo za nas; tako se oblačijo oni ki pomagajo premogokopom pod luknjah, ki smo jih imenovali „Bergcvanglini“. Tako, moj ljubi Korošec, ne bo nič. Zeleni tvoj obraz ne bil bi kaj prida za nas; pač povem ti pa, ako sam ne znaš, kar reče sv. evangelij: dajte cesarju kar je cesarjevega in Bogu kar je Božjega! Kristus ni nikdar kandidiral in ni se v volitve vtikal, a bil je strašno kronan in križan. Tebe pa čaka druga kazenska

N. N.

Zavrc — Sv. Barbara v Halozah! Prejšnja leta vršila se je Markovska procesija iz Sv. Bar-

bare v Leskovec. Letos pa ne, vzrok temu so baje lanski pretepi fantov. Pa nekaj drugo so si haložki klerikalci posebno duhovniki potuhali, da bode vsako leto naprej procesija k podružni cerkvi sv. Ane. Seveda, župniku Vogrinu ni zastovala samo njegova barbarška procesija, po-klical še je nas vrle Zavrčane na pomoč. Dragi nam bralec „Stajerc“; opišem vam na kratko zakaj da se je šlo pri teh procesijah, ali za božje stvari ali pa za politično hujskanje? Ne, in nikdar ne, tukaj se ni oznanjeval božji glas, temveč politično mnenje. Agitiralo se je za poslance in sicer za klerikalne za dr. Korošca, župnika Ozmeca in Meška, ki so se ravno isti dan nam naprednim Haložanom predstavljali. Po pozni sv. maši so črnosukneži vabilj ljudstvo v nov postavljeni farozv. Najhujši med njimi župnik Vogrin in celo Zaverčki dekan je prigovarjal, da naj može in mladeniči se udeležijo tega poneumnevnega shoda. Na veliko prizadevo so vendar dobili okoli 30 mož na limanice, ker naprednjaki in liberalci so jim pokazali hrabet. Prav tako, živeli nam naprednjaki. Seveda na shodu se je zlorabljalo podlogovorenje čez vse, kar ni poneumnevnalno črno. Opisovati niti nočemo, ker itak nič ne pomaga, samo omenimo, da ta neumni shod ni bil vreden piškavega oreha! Obžalujemo le ta ista zapeljane kmete, ki so kaj tacega poslušali. Shoda so se udeležile učiteljice iz Zavreča, ki pa imajo na vsak način maslo na glavi — naj ne hodijo na sonce. Povedali vam bodovali prihodnji nekoliko. Ali je to krščansko? Črnosukneži ali vas to nič ne zanima? Kaplan Rabuzek, pazi, da ne bodes zopet moral črez potoke skakati, ter se raje spominjam, kakšni nauk da si sprejet ob misijonskem času od kapucinov patrov. Znamo še marsikaj zanimivega povedati od tega časa; še se spominjam na tiste verze, ki si jih koval in še jih kuje dandane. Celo takim osebam se postopiš kaj tacega prisojati, katerih niti pravilno ne poznaš. Kaplan Rabuzek ima nadalje smolo zato, ker je okrajni zastop zopet v naprednjaških rokah. Celo zanimivo je nadalje, kako grdo ogovarja naprednjake, oziroma Štajerceve kandidate. Pa nič ne de. Napredni kmetje vodimo Orniga in Visenjaka!

Zavrečanski Barbarčan iz Turnšpica.

Sv. Urban. Ljubi „Štajerc!“ Vedi, da je imel hofrat Ploj v nedeljo, 9. maja tukaj volilni shod. Kar je drugod govoril, je povedal tudi tukaj. Smešna pa je bila komedija, ko ga je nahrulil Alojz Hameršak, viničarski sin, da ga klerikalci ne marajo več, ker je prelomil obljubo, pa tudi kaplan Molajnar mu je predbival maršikaj. Nam je sicer vse jedno, kar imajo klerikalci očitati hofratu Ploju. A to nas jezi, da si ravno viničarski sin Hameršak drzne govoriti prvo besedo. On, ki ima toliko preghrov na sebi, ki boža pogostoma svojo ženo s palico in jo potem kopanje v mlaki, kjer bi mu enkrat skoraj utonila, je seveda najboljši pristaš farjev. To človeče je za takšen nemir tudi najbolj sposoben. V zahvalo bode dobil v farovžu pa po navadi cigare in vinčeka piti. Molajnarju pa povemo, naj se briga več za cerkev in šolo nego za politiko, drugače se mu bode jednakog zgodilo, kakor njegovem predniku prednemu in nemirnemu Potplatniku. Mi Urbančani bodovali gg. Orniga in Visenjaka za svoja poslanca, ker nam je Ornig zgradil tri ceste. Mašnikov in dohtarjev pa ne maramo, ker nas le gulijo.

* * *

Sodninski okraji Maribor, sv. Lenart, gornja Radgona in Ljutomer volijo:

Franc Senekowitsch, posestnik v Leitersbergu,

Dominik Koser, veleposestnik v spodnjem Gasteriji.

To volilno okrožje je zelo veliko. Zato voli tudi dva poslanca. Doslej so ti okraji vedno pokazali, da imajo veliko naprednega prebivalstva. Upamo, da se pokažejo napredni kmetje tudi to pot!

Roškar še vedno ne odneha! Ta mož ima res železno čelo. Sveta resnica je, da je svoj čas kot hlapec svojo lastno gospodinjo ustretil in da je bil vsled tega obsojen na dve leti ječe. Svojo kazen je prestal in nikdo mu tega ne sme očitati. Ali resnice se tudi ne sme iz-

brisati. In to je gotovo: mož, ki ima takšno preteklost, ne spada v javnost, še manj pa v deželnem zboru. Kaj ko bi bil Roškar izvoljen in ko bi se ga nakrat v deželnem zboru vpresašo: Kaj, Vi ste tisti Roškar, ki zna tako dobro streljati? ... Sramota bi pač padla na njegove volilce. Tej sramoti se hočemo kmetje izogniti in zato bodovali volili naša dva kandidata, ki nimata krvavil rok in katerih preteklost je čista ter pošena. Koser je dolgoletni župan svoje občine. Senekowitscha pa je sam cesar odlikoval za njegove zasluge. Vsi pošteni kmetje bodovali za dva moža volili!

Roškar — ali Roschker? ! Dični kandidat Roškar, ki je tako dober „šic“, naj nam pove, ali je res, da se je do zadnjega časa podpisaval za Roschkerja, torej nemško. Sploh je v svoji mladosti vedno nemški kruh služil. Kaj si torej, mož, ali si Roškar ali Roschker?

Profesorja Robiča porivajo klerikalci na vse strani, da bi ga spravili zopet v deželnem zboru. Iz državnega zabora so ga vrgli slovenski kmetje. Ali Robič je deželnih odbornik in zato ga morajo voliti klerikalni pristaši. Čudno je samo to-le: O profesorju Robiču se le tedaj kaj sliši, kadar se gre za volitve. Drugače je vse tiho o temu gospodu. Ne vemo, ali mož vedno spi in se le ob volitvah prebudi ali kaj... Profesor pa ne bode znali kmete zastopati. Zato ga naj volijo makari tisti kmetje, ki se dajo še komandirati od enega Roškarja, — napredni kmetje zapisali bodovali vsi na svoj listek imena: Franc Senekowitsch in Dominik Koser!

Značilno je to, da se vodi prvaške kandidate vedno tako, kakor vodi cigan medveda na ketni. Nekdaj klerikalni in zdaj liberalni Zemljči hodi n. p. vedno v spremstvu par dohtarjev okoli. Klerikalni Roškar pa je tudi žalosten, ako ga ne sprembla par črnosuknežev. Ako se ti možici niti med lastnim ljudstvom ne upajo brez spremstva, kaj bodovali potem v deželnem zboru delati?

Dravsko polje pri Mariboru. „Straža“, list klerikalcev in politikujočih duhovnikov, piše v št. 52 (3. majnika leta 1909) sledete: Delo obstoji socialistom v tem, da hujskajo stan proti stanu, ljudi proti ljudem, da sejo prepriči v sovraštvo. Njihov program za bodočnost je neizvedljiv, za sedanjost pa itak nič ne storijo, povsod le obirajo, obrekajo in zabavljajo. Socialdemokrati so z akleti sovražnik i naše vere in si želijo, kakor liberalci, brezverskih šol. — Tako-le piše klerikalni list! Mi pa še dobro vemo in še nismo pozabili, da so marioborski duhovniki z frančiškani vred pa voditelja socialdemokratov Reselna sami volili! Kako pa to pride, da ne samo ovčice katoliške vere ampak tudi njeni pastirji socialdemokrati volijo, kateri pa je z akleti sovražnik naše vere! In s tem je dobro razvidno, da klerikalci, posebno voditelji duhovniki nas za norce imajo. Oni nam pridigajo, to in to ne storiti, oni pa predzrno to očividno delajo, kar nam prepovedujejo. Kako in kolikokrat, vedno in povsod nas svarijo: ne naprednjaka, ne socialdemokrata voliti, ta gre črez vero in zgubljena je duša, sami pa in celo duhovniki pa volijo socialdemokrata. To je nevarnost, žalibog, da je našo ljudstvo še tako slepo, da še v dobi 20 stoletja take laži verjamejo, ni razvidno kako to pride, da trpni kmeti še vedno glasujejo za klerikalce, katere namere so kmetu zadnjo kapljico krv izpit. In takim ljudem bi mi glasali? Mi naprednjaki tega ne bomo storili. Žalibog da mi nismo tako organizirani, kakor klerikalci, gotovo bi potem klerikalci pogutnili in jih ne bi bilo več. Kmetje, nikar se ne bojite, volitve so tajne. 7. maja so tako že najhujši klerikalci v deželnem zbor voljeni, noter v Gradec pridejo dr. A. Korošec, Pišek in drugih še iz zgornje in srednje Štajerskega jih je dovolj zadostti. Oni znajo obilno za duhovnike doseči. Zdaj 17. maja pa naj mi kmeti govorimo in značajno naj potegujejo k met za k met a, k met na k met a voli, potem bo položaj za nas boljši. Za nas niso klerikalci še čisto nič storili dobrega, le za veliki žep duhovnika so strašno skrbeli in tudi veliko dosegli. Pahnjeni bi mi bili, za klerikalca glasovati. Preljubi „Stajerc“, ti si nam za izvolitev dal kandidatov le kmetov, klerikalci pa duhovnike in tudi ljudi s krvavimi rokami. Tega mi nočemo in zatoraj

bomo glasovali za vrla možaka Franc Seckowitsch, posestnik iz Leitersberga in Domink Koser, veleposestnik v Spod. Gasteriji, da imena bomo na glasovnice zapisali —

Sv. Križ nad Mariborom. Ta pondeljek gremi kmeti kmeti trpni voliti. Naveličali smo se na že klerikalnih zapeljivcev. Pred volitvijo občaj vse. Po volitvi ta gospoda drugoga dela nima kakor po lepe kronice iti. Klerikalci so tako lažnivi, da se nam studi. Pred par let je načaplanček nekemu posestniku zagotovil, da ne voljo hvaležnosti, ker je klerikalce podpiral, da na svoj hram novo streho. Ta vloga kmeti je danes čaka na izvršitev obljube kaplančka. Ta take lažnivice mi ne maramo, zatorej bomo na 17. maja glasovali za poštenjaka in marljiva delavca za prid kmeta, gospoda Franc Senekowitsch, posestnik v Leitersbergu in za Dominika Koser, veleposestnik v Sp. Gasteriji. Živela tudi dva kandidata!

Pesniška dolina. Zelo je nas veselilo, ker smo slišali, da velepošteni posestnik gospod Franc Senekowitsch je zopet naš kandidat. Ker je on nam dobrega storil, je vsakemu doča poznano, ne samo zavoljo hvaležnosti, ter tu je je on mož, kateri dobro ve, kje nas najoperi črevlj žuli, smo mi dolžni za njega glasovati oddati. To tudi bomo. Da klerikalci za nas ne skrbijo je iz tega razvidno, da državni in župni tudi deželnih poslanec Pišek je kot udod kmetijske družbe, oddelek Maribor, se ni nikoli katere seje še udeležil. Še danes se mi studi, da na to mislim, kako mi je nek kaplan pravil: da m klerikalci mirkovco (opica) na ketno privežem in jo peljamo od kmeta do kmeta, zagotoviti kmete bodovali mirkovco volili. Tako mnogi imajo farji od nas kmetov. Imajo pa tudi v enem oziru prav. Mi smo sami krivi, ker mi vsi laži verjamemo iz ust klerikalca. Naj nam pravijo kaj hočejo, večinoma kmetov to kot resno verjamejo. Mi neodvisni kmeti pa nočemo klerikalca. Ti ljudje le na svoj žep gledajo. V dežavnih zbornicah so za debeluhe mešnike česa milijonov plače zboljšali, v deželnem zboru meravajo plače za kateheto še bolj povisati, n kdo bo moral plačati kakor mi kmeti! Mi dočemo, da naši kateheti za teh par urie v tednu so zelo dobro plačani. Imajo tako vsega zadost. Mi moramo plačati in gladati, kateheti pa bodovali pa še večje plačilo vlekli in za nič delati, pa dobro in mastno jedli. Mi bodovali torz vili take poslance, kateri bodovali za nas skrbi, in to sta vrla in značajna gospoda Franc Senekowitsch, posestnik v Leitersbergu in Dominik Koser, veleposestnik v Spod. Gasteriji.

Kaplja pri Radgoni. Tukaj v naši župniji vas Murščak. In tu je en mladenič predsednik črne mladeničke zveze. Ta fant odkar je tu, da več miru, vedno obrekajo naše pristaši, ki znajo da nemški jezik ni prazna fraza. Zato vedno našega ljubega „Stajerc“. In sedaj straša dela proti našemu naprednemu kandidatu Šekoviču. Če bodo to nadalje on tako delati, bomo še mu več povedali. Ta fant je Jane Štuhec v Murščaku; on vedno hodi okrog in farovž in se drži za suknjo kakem kaplju. Ta Štuhec in kaplan kapeljski delata vedno kmeti, ki bi nas uničila. A ne bosta nas ker smo moč. On Štuhec vedno dela in govori, da bi ne delili v napredno trgovino in oštanj. A mi bomo že korajko odkupili. Sedaj pa vedno v svojega Korošca hodi in prigovara da bi ga volili, v vsaki kot da za njega tisti papir. I drugi strani pa za debelega Roškarja in Rožen Majhen že z tako, sedaj pa si tak bode ne znacil. Rajški ko agitira za te črne, bi šel na gammo k hoji polovici, zvesta k tisti skupaj pa bi bilo boljše. Če pa ti malo Štuhec ne boš imel miru pa še ti povemo več, da ne bo dobro. To vam gospod urednik naj bo dovolj, da veste da ne manjka pri Kapeli in Murščaku hujškača. V Murščaku bi rad tam vse imel pod komando.

Napredni opazovalec

* * *

Volilna okraja Slov. Bistrica in Konjice volita:

Ludovik Kresnik, posestnik v Črešnjevici

Od vseh krajev slov. bistrškega in konjicevskoga okraja nam prihajajo vesti, da se kmeti